

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

Helyzetfeltárás, helyzetelemzés, helyzetértékelés

¹MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

Helyzetfeltárás, helyzetelemzés, helyzetértékelés

1. Helyzetfeltárás

1.1. Településhálózati összefüggések

Szentkirály a történeti előzményeiből következően Kecskeméten keresztül kapcsolódik az országos közúthálózathoz. A történeti előzményekre visszavezethető sugaras úthálózati adottságból következően a várost elkerülő a tágabb térségi kapcsolatokat biztosító gyűrűs irányok hiányoznak.

1.2. A területfejlesztési dokumentumokkal összefüggést a következők szemléltetik:

Területi koherencia

Bács-Kiskun Megye Területfejlesztési Programja

Kecskemét						
Ter2 Kecskemét fejlesztési körzet dinamikus növekedését elősegítő fejlesztési stratégia megvalósítása			Kecskemét- Szolnok tengely fejlesztése			
Térségi elérhetőség						
Tem3 A megye belső kohézióját és makrotérségi integrációját szolgáló intézményi és infrastrukturális fejlesztések	TEN-T M6	M9 Szeged-Szabadka- Bácsalmás-Baja vasútvonal	M8, M44	TEN-T M6		M9

1.3. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata

Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény 1/1. számú melléklete
Az országos közúthálózat gyorsforgalmi és főúti elemei, valamint a fővárosi térszerkezetet meghatározó főutakra vonatkozó táblázatának 20. sora szerint:
M44 Kecskemét térsége (M8) – Békéscsaba – Gyula – (Románia)

1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveivel való összefüggés

Nagykörös és Lakitelek településszerkezeti tervei az M44 nyomvonalának a jelen tervezéstől kis mértékben eltérő helyen tartalmazzák.

1.5. A hatályos fejlesztési koncepcióval való összefüggés

Szentkirály településfejlesztési koncepciója az M44 nyomvonalát érintő területi fejlesztést nem tartalmaz.

Az M44 dűlőút irányú vezetése a koncepció *Település területe, térbeli szerkezete* fejezetének alábbi tételével megegyezik.

„A 10 193 ha-os igazgatási terület szerkezetét a táji, természeti adottságokat követő dűlőúthálózat határozza meg. „

¹ 314/2012.(XI. 8.) Korm. rendelet 9.§(6) bekezdés figyelembevételével készített munkarész

1.6. Településrendezési tervi előzmények vizsgálata, hatályban lévő településrendezési eszközök

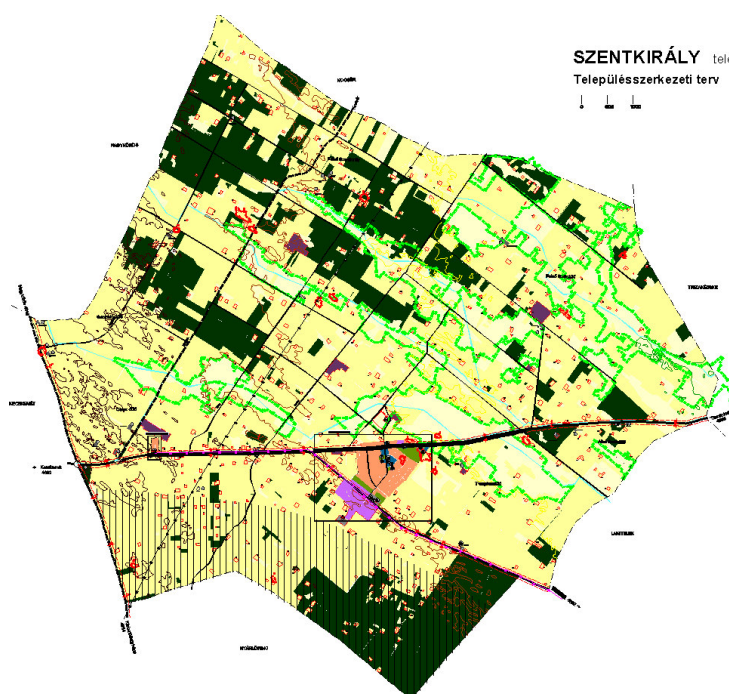
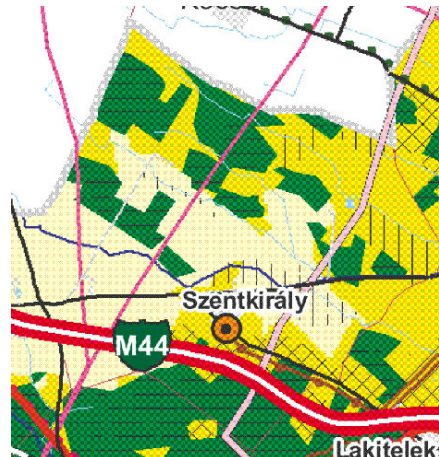
Szentkirály településszerkezeti terve folyamatosan tartalmazza a közlekedési ágazati fejlesztéseknek és területrendezési terveknek megfelelő kelet-nyugat irányú országos főúthálózat részeként megvalósítandó közút nyomvonalát.

A 2007. évi településszerkezeti az akkor hatályos OTrT-nek és Bács-Kiskun Megye Településrendezési Tervének megfelelően helybiztosítási szinten M44 jelzéssel a Kecskemét-Békéscsaba-Gyula (Románia) gyorsforgalmi utat.

**Ország szerkezeti terve
OTrT 2007.**

**Megye szerkezeti terve
2007.**

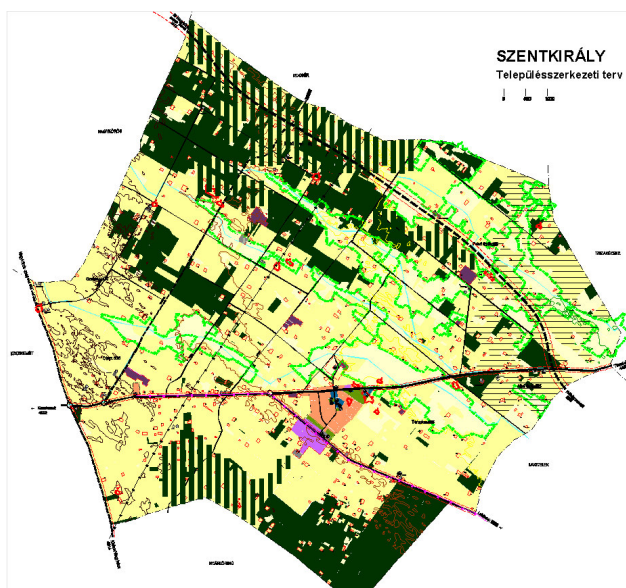

A településszerkezeti terv konkrét tanulmányterv hiányában a belterületől délre jelöli az M44 elhelyezésére számításba vehető határrészt.

A településszerkezeti terv 2012. évi módosításakor a Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt adatszolgáltatásaként megadott nyomvonal került a településszerkezeti tervbe.
A településszerkezeti terv 2012. évi módosításakor a Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt adatszolgáltatásaként megadott nyomvonal került a településszerkezeti tervbe.

Módosított szerkezeti terv az M44 ábrázolásával
(A 2012. évi módosítás nem csak az M44 nyomvonalát, hanem egyéb tervi elemeket is érintett.)

Az M44 nyomvonalváltozása a külterületi szabályozási tervet is érintette. A nyomvonal mentén 100-100 m-es sáv a mezőgazdasági-, vagy az erdőterületen belül önálló övezeti besorolást kapott, ezzel biztosítva az M44 nyomvonalát.

A mezőgazdasági területen M4 jelű fejlesztési övezet, erdőterületen E* jelű övezetbe került az M44 200 m-es sávja.

HÉSZ 23.§(4) szerint: „(E*) jelű övezet az országos közút helybiztosítási övezete.”

HÉSZ 24.§(5)d) szerint: „A szabályozási terven lehatárolt M4 jelű övezet az országos közút helybiztosítási övezete.”

M44 nyomvonala az 1:8000 méretarányú külterületi szabályozás (SZ-2 szabályozási terv) alábbi szelvényeit érinti:

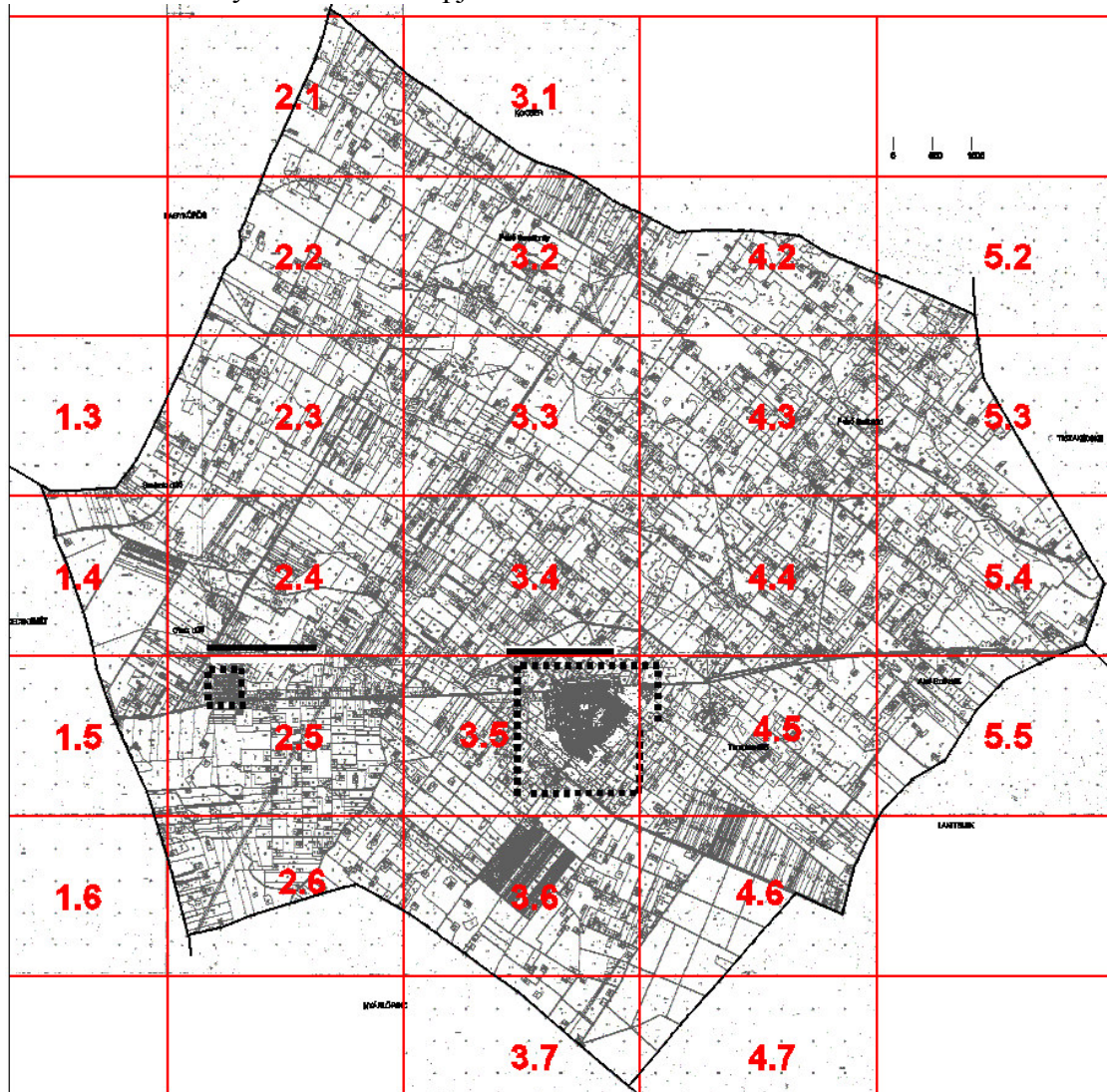
2.1.

3.1., 3.2.

4.2., 4.3.

5.3., 5.4., 5.5.

Külterületi szabályozás átnézeti lapja

²1.7. A település társadalma és gazdasága

Szentkirály több ezer éves gyökerekkel rendelkezik: régészeti leletek maradtak ránk a rézkortól, írásos emlékek 1354-től, s az Árpád-kori templom romjai még a XIX. században is álltak.

A török időkben már jelentős településnek számított, erről tanúskodnak a szultáni khász birtok összeíró levelei. A későbbi felszabadító hadjáratok során azonban teljesen feldúlták és elnéptelenedett. Ez idő tájt, a XVIII. században vált Kecskemét város pusztájává, melyet az később bérlők, a városi polgárság tulajdonába adott ki. Így alakult ki Szentkirályon a nagy kiterjedésű tanyahálózat, mely még ma is jelentős a település életében.

A kecskeméti bérlők közül egyre többen települtek ki a pusztára, ahol kis és középbirtokosként főként állattenyésztéssel és szőlőtermesztéssel foglalkoztak. A lakosság növekedése megkövetelte a helyben oktatást, mely az 1850-es években indult meg. A település fejlődését jól mutatja, hogy 1901-ben a katolikus, majd 1902-ben a református hívek is templomot építettek. Ebben az időben a puszták lakossága mintegy kétszerese volt a mainak.

Szentkirály-pusztát 1952. január 1-én vált közigazgatásilag is önállóvá Lászlófalva néven. A község eredeti, ősi nevét 1987. augusztus 20-án tudta visszaszerezni a helyi vezetés és a lakosság kezdeményezésére.

1697-től a kecskeméti bérlők bérlik a pusztát a nádortól 30 ezüstforintért. A Rákóczi-szabadságharc idején hadi gyülekezőhely. Itt húzódott védvonal a be-betörő rácok ellen, a hadat Szentmihályi jászkun kapitány vezette. Kunszentmiklós pusztája 1745-től lett Szentkirály. Az 1848-49-es szabadságharc kapcsán hadi esemény nem történik a településen, de önálló helyként említik, ahonnan nemzetőrök kerülnek ki Tóth Pál, Szőke Gábor, Bankos Károly és Sinkovics Pál személyében. Szentkirálynak 1869-ben már 500 fő körüli lakossága van. Az 1890- es években megkezdődik az úri birtokok parcellázása.

A termelőszövetkezetek szervezése 1948-ban kezdődött, melynek eredményeként volt időszak, amikor öt tsz is gazdálkodott a több mint 10.000 hektáros közigazgatási területen, de a kollektív gazdálkodás alig élte túl a rendszerváltás idejét: 1996-ban az egyetlen szövetkezet is jogutód nélkül szűnt meg.

1960- 1990 között megvalósult a közművek, intézmények kiépítése, a mezőgazdaság biztos megélhetést adott a falunak a mostoha természeti adottságok ellenére. A rendszerváltás után döntően a kisbirtok-rendszeren alapuló mezőgazdasági termelés vált meghatározóvá a községben.

Szentkirály község népességszáma az országos tendenciánál valamivel kedvezőbb emelkedő értéket mutat.

Népesség számának alakulása az alábbi (1870-20150)

év	1870	1880	1890	1900	1910	1920	1930
fő	2.229	2.389	2.624	1.952	3.143	3.162	3.389

év	1941	1949	1960	1970	1980	1990	2000	2015
fő	3.454	3.629	3.405	2.874	2.219	1.973	2.032	1.884

² településfejlesztési koncepció és a környezeti hatástanulmány alapján

Gazdaság

Meghatározó a mezőgazdaság, melynek arculatát az alapvetően homok jellegű talaj és a kevés csapadék szabja meg. A gabonafélék mellett elsősorban a szántóföldi, öntözéses zöldségtermesztés: paradicsom, sütőtök, burgonya és dinnye termesztése jellemző.

Jelentősnek mondható a mintegy 300 ha-on folytatott szőlőtermesztés és egyre nő a növényházakban termesztett zöldség és dísznövény mennyisége is. Az állattenyésztésben a juhászat, illetve a tejelő tehenészet a legfontosabb.

A településen 58 gazdasági társaság és kb. 70 egyéni vállalkozás működik. Fontosabb gazdasági tevékenységek a községben: ásványvíz palackozás, üzemi higiéniai termékek forgalmazása, TÉSZ, fafeldolgozás, méz feldolgozás és kiszerelés, fuvarozás.

1.8. A táji és természeti adottságok vizsgálata

A 10.189 ha-os igazgatási terület alapvetően mozaikos felhasználású, a mezőgazdasági-, és erdőterületek váltakozva tanyás beépítésekkel találhatók. Markáns szerkezeti vonal a Tiszához vezető ény-dk irányú gyeppel vízgyűjtő erek (Peitsik és ágai)

A vízelvezetés innen azonban - az 1999 - 2000-es évektől eltekintve - jelentéktelennek mondható. A talaj homokos jellegéből fakadóan igen jó vízvezető képességű, de gyenge vízraktározó. Vízgazdálkodása így kedvezőtlen. A több éve tapasztalható talajvízszint süllyedés miatt az állandó vízfelületek nagyrészt kiszáradtak, a vizes élőhelyek csak időszakivá váltak.

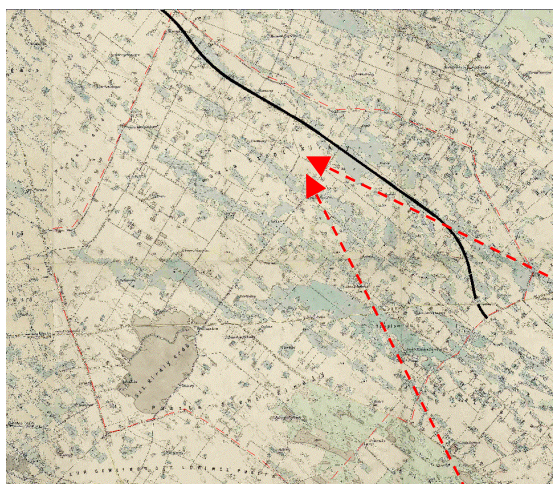
A táj változásait a történeti térképek jól szemléltetik. Az egykori füves puszta az 1800-as évek végére kiosztásra került és a 1900-as évek elejére tanyásodott. A mélyfekvésű területek vízállásos illetve gyepterületek, a magasabb részek folyamatosan az intenzívebb hasznosítású szántó, szőlő, gyümölcsös művelés alá kerültek.

I. katonai felmérés 1783

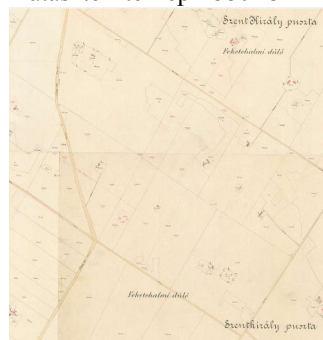
II. katonai felmérés 1861

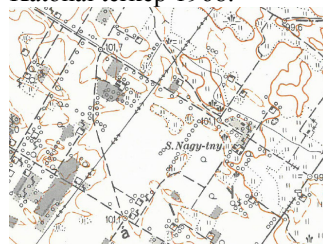
III. katonai felmérés 1883

tanyák

Kataszteri térkép 1880- 81

Katonai térkép 1968.

1.9. Az épített környezet vizsgálata

A táj domborzati adottságait az ÉNY-DK irányú szél munkálta hátak és mély vonulatok jellemzik.

A feltáró úthálózat is ebben a koordinátarendszerben valósult meg az egykori puszta mérnöki felosztásával. A szórt elhelyezkedésű tanyák a magasabb fekvésű területre kerültek. Egy-egy tanyás beépítés önálló gazdasági egységként funkcionált, aminek velejárója, hogy a hozzá tartozó földterületen több művelési ág is megjelent.

A mezőgazdaság XIX. század közepén megvalósított kollektivizálása a tanyás beépítés fenti rendjének megszüntetését eredményezte. A tanyatelkek lakóterületként megmaradtak, de a magántulajdonú termőföldet termelőszövetkezeti tulajdonba véve a telekstruktúra megváltozott és a területhasználat mozaikossága is lecsökkent.

A belterületi lakóterületi kijelölés is jelentős elszívó hatással volt a tanyás beépítésre.

A 1990-es évek privatizációja a tanyák számbeli növekedését nem eredményezte, de a magánbirtokok megalakulásával a külterületi beépítés, mint gazdasági központ jelentősége megnőtt.

A hagyományos tanyák funkcióváltása is megfigyelhető, időszakos üdülőjellegű használatra kerültek egyes tanyák.

1.10. Közlekedés³

A település belterülete a 4622. és 4623. jelű utakon keresztül jelentős Kecskemét-Szolnok irányú átmenő forgalommal rendelkezik. Különösen a nehézgépjárművek átmenő forgalma jelent közlekedésbiztonsági és környezetvédelmi problémákat.

4622 jelű összekötő út főbb adatai:

Az út burkolata aszfalt, burkolat szélessége 6,0 m, de a Lakitelek felőli szakaszon van 4,5 m széles burkolat is. Az út burkolata folyamatos fenntartást/felújítást igényel. A csatolt forgalomszámlálási adatokból az első útszakasz adatai vonatkoznak a szentkirályi területre. E szerint az út átlagos napi forgalma a 2005. évi forgalomszámlálási adatok

³ Dőlten a hatályos településrendezési eszközökből átvéve (tervező: Reibl Pál)

alapján 562 E/nap. A nehézgépjármű nagysága 13 %, mely nem jelentős. Megjegyzendő, hogy az előbbi adat döntően csak a Lakitelek irányába haladó útszakaszra jellemző. A Kecskemét felőli szakasz forgalomnagysága pedig az érintett 4623 jelű útszakasz forgalma körüli érték lehet. A település területén ezen út Kecskemét felé vezető szakaszán az autóbuszöblök ki vannak építve.

4623 jelű összekötő út főbb adatai:

Az út burkolatszélessége 6,0 m, burkolat anyaga aszfalt. A burkolat előregedett, aszfaltozása/felújítása indokolt lenne. A csatolt forgalomszámlálási adatokból az első szakasz adatai vonatkoznak a szentkirályi útszakaszra. Az adatok szerint az út átlagos napi forgalma 4293 E/nap a 2005. évi forgalomszámlálási adatok alapján. Az útszakasz nehézmotoros forgalma 29 %, mely nagy burkolat igénybevételt jelent. A Kossuth Lajos utca becsatlakozása után gyalogos, nyomógombos jelzőlámpával ellátott kijelölt gyalogátkelőhely van, s tőle keletre pedig két oldali parkoló az üzletek előtt.

4614 jelű összekötő út főbb adatai:

Jelenleg földút, forgalom lebonyolítás szempontjából nem jelentős.

További megállapítások:

A 44 sz. Kecskemét-Békéscsaba-Gyulai főút a településtől délre a 4622 jelű úton érhető el néhány km távolságban.

Az M5 autópálya Kecskemét felé mintegy 25 km-es út megtételével érhető el, az autópálya északi és déli irányú gyorsforgalmi közlekedést biztosít.

Meg kell jegyezni, hogy a 4622 jelű út NY-K-i irányú szakasza, valamint a 4623 jelű út fontos Kecskemét-szolnoki irányú kapcsolatot biztosít. Jórészt ennek a következménye, hogy a nehézmotoros jármű forgalma is ilyen magas.

A módosítással érintett térség feltárása földúthálózaton keresztül valósul meg.

Összekötőúti keresztezése a Szentkirály -Kocsér kötötti burkolt önkormányzati útnak és a 4623. jelű Szentkirály-Tiszakécske országos közútnak van.

4.1.11. Közművesítés

Vízrendezés:

Szentkirály község közigazgatási területe az un. Kécskei belvízrendszerben helyezkedik el, nagyobb részben a Peitsik-ér, míg kisebb részben a Tass-ér vízgyűjtő területéhez, annak az előbbi esetben középső, míg az utóbbi esetben ÉNy – i öblözetéhez tartozik.

A közigazgatási terület É – i, ÉNy – i 3/4-4/5. részéről lefolyó csapadékvizek befogadója a Peitsik-ér, míg D – i, DK – i 1/4-1/5. részéről lefolyó csapadékvizek befogadója a Tass-ér. Mindkét belvízcsatorna a Tiszába torkollik.

A Peitsik-éren és a hozzá kapcsolódó csatornákon víztározók kerültek kialakításra az alábbi paraméterekkel:

tározó neve	helye	tározható víztömeg	átl. vízmélység	
	max. tározási vsz.			
Peitsik-I.	17750-18335 fm	58 000 m ³	1,40 m	104,02 mBf.
Peitsik-I-3	850- 1350 fm	126 000 m ³	1,40 m	95,32 mBf.
Peitsik-I-4	2750- 3450 fm	140 000 m ³	1,00 m	99,72 mBf.
Peitsik-I-4-I	2000- 2400 fm	75 000 m ³	1,80 m	101,62 mBf.

Egyedi kutas vízellátás:

⁴ Hatályos településrendezési eszközök közművesítés fejezetéből átvéve (tervező: Csuvár Gábor)

A tervezési területen egyedi kutas vízellátás van.
A létesítendő kútból legfeljebb a létesítő házi vízigényének – maximum 500 m³/év mennyiségig terjedő – biztosításáig termelhető ki víz – a parti szűrésű, karszt-, vagy rétegvíz készlet igénybevétele, érintése nélkül – kizárólag a talajvíz felhasználásával.
Talajvíznek minősül az első vízzáró réteg felett található vízkészlet. (Szentkirály térségében a talajvíz készlet fekvésintje a geológiai ismeretek alapján általában 15-30 m mélységben található.)
A módosítással érintett térségben az egyedi szennyvízkezelés van.

2. Helyzetelemzés, helyzetértékelés

A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése, a helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézis

Térségi kapcsolatok

Térségi közlekedési kapcsolatokat, a település országos közúthálózati kapcsolatait javítja a tervezett az M44 gyorsforgalmi út. A területrendezési tervekben meglévő nyomvonalon halad.

Településrendezés

Az M44 út Szentkirály közigazgatási területét érintő 12,2 km-es szakasza mezőgazdasági-, és erdőterületek váltakozásával kialakult mozaikos területfelhasználású tájat, szórvány tanyás beépítést érint. A település északi igazgatási határától 0,8-2 km-re -azzal közel párhuzamosan- haladó nyomvonal az északi határrész mintegy 1400 ha-os területét leválasztja, a meglévő derékszögű ÉNY-DK és ÉK-DNY irányú úthálózatot átmetszi. Bár a ÉNY-DK dűlőutak irányát közel tartja. Ettől csak a keleti szakaszon 14-117,2 km közötti szakaszon tér el. Ez a szakasz alig tanyásodott, jellemzően természetes gyepterület.

Fentiekből következően elhelyezkedése a településszerkezetet illetően, amennyiben az M44 által leszakított határrész kapcsolatát megoldják optimálisnak tekinthető.

A terület az elmúlt évek során csökkenő mértékben, de tanyákkal beépült. A tanyákra környezeti szempontból a lakóterületi normáknak való megfelelése követelmény. Ezért a gyorsforgalmi út és az ahhoz kapcsolódó műtárgyakon túl további környezetvédelmi szempontból indokolt területigénnyel is kell számolni.

Vízrendezés

A közel sík terület természetes vízgyűjtő vonulata a tervezett nyomvonallal egybeesik, ezért a csatorna áthelyezésre és a felszíni vízelvezetés megoldása az útépítés szerves részének tekinthető.

Melléklet:

Problématérkép

SZENTKIRÁLY

M44 gyorsforgalmi út környezete

PROBLÉMATÉRKÉP

- M44 tervezett nyomvonal
- Dűlőút (kiszolgáló út)
- Csatorna
- Ökológiai hálózat területe
- Természeti terület határa
- Tanya (lakóterület)
- Áthelyezendő dűlőút (kiszolgáló út) szakasz
- Áthelyezendő csatornaszakasz